

Bättre skolprestationer med ökat föräldra- inflytande

En systematisk forskningsöversikt

Pia Wennerhom Juslin och Sven Bremberg

Bättre skolprestationer med ökat föräldra- inflytande

En systematisk forskningsöversikt

Pia Wennerholm Juslin och Sven Bremberg

© STATENS FOLKHÄLSOINSTITUT R 2005:30

ISSN: 1651-8624

ISBN: 91-7257-367-8

FÖRFATTARE: PIA WENNERHOLM JUSLIN OCH SVEN BREMBERG

OMSLAGSFOTOGRAFI: ABLESTOCK

GRAFISK PRODUKTION: AB TYPOFORM

Innehåll

Sammanfattning	4
Summary	5
Bakgrund	6
Vad är en lokal styrelse med föräldramajoritet?	6
Skolverkets utvärderingar av försöket med lokala styrelser med föräldramajoritet	7
Syfte	8
Metod	9
Föräldrainflytande i skolan: Ett dåligt definierat begrepp	9
Litteratursökningar och sökord	10
Kriterier för urval av studier	10
<i>Föräldraengagemang (parental involvement)</i>	11
<i>Definition av exponeringsvariablerna skolstöd och beslutsfattande och deras relation till begreppet föräldrainflytande i skolan</i>	14
<i>Sammanfattning av forskningsöversiktens urvalskriterier</i>	15
Kodning av sambanden mellan föräldrars skolstöd och beslutsfattande och barnens skolprestationer och skolbeteende	16
Säkerheten i kontroll för skensamband	17
Resultat	18
Diskussion	21
Medverkande	23
Referenser	24
Bilagor	26
Tabell A1. Sammanfattande beskrivning av de studier som har analyserats	26
Tabell A2. Kodning av de analyserade studiernas resultat.	32
Tabell A3. Variabelkonstruktion i studierna av måtten på föräldrarnas skolstöd, föräldrarnas beslutsfattande eller föräldrarnas skolstöd och beslutsfattande (som ett aggregerat mått) samt rapportören av svaren på dessa frågor	38

Sammanfattning

Författarna har analyserat resultatet av undersökningar som svarar på frågan vilka resultat det får för barnens beteende i skolan och deras studieresultat om föräldrarna engagerar sig och får inflytande i skolan på olika sätt. Engagemanget och inflytandet kan till exempel bestå i att föräldrarna söker och får information från skolan, att de deltar i aktiviteter på skolan, engagerar sig i föräldra- och lärarorganisationer och medverkar i beslut om skolans arbete. I samtliga analyser har författarna tagit hänsyn till föräldrarnas sociala bakgrund.

Effekten det får är att barnen trivs bättre i skolan, skolkar mindre, får bättre betyg och i större utsträckning fortsätter med högre studier. Barnens hälsa, utveckling och välfärd främjas således av att föräldrarna har inflytande i skolan. Det är därför önskvärt att utvecklingen mot ökat föräldrainflytande i skolan fortsätter.

Summary

The authors have analysed the results of surveys studying the effects of parental involvement and influence in schools on children's behaviour and attainment in the classroom. Involvement and influence may for example take the form of the parents asking for and receiving information from the school, participating in school activities, becoming involved in parent-teacher organisations and taking part in decision-making.

In all the analyses, the authors have taken the social background of the parents into consideration.

The effects of parental involvement and influence are that the children feel happier at school, they play truant less often, obtain better grades and are more likely to continue on to higher education. Parental influence at school is thus shown to promote children's health, development and welfare, and the beneficial development towards parents having greater influence in schools should therefore continue.

Bakgrund

De senaste femton åren har frågan om föräldrarnas delaktighet och inflytande i skolan uppmärksammats allt mer i Sverige¹. Flera delvis överlappande omständigheter kan förklara denna utveckling. En sådan är att skolans styrsystem förändrades i början av 1990-talet från att vara direkt, statligt regelstyrt till att bli mer övergripande, kommunalt mål- och resultatstyrt. Delar av ansvaret för skolans styrning flyttades därmed från staten till kommunerna. Med denna förändring kom skolan så småningom att falla under kommunallagen som understryker rätten till brukarinflytande över innehåll och omfattning av den kommunala servicen.

Enligt förarbetena till bestämmelserna i kommunallagen är en brukare någon som *”nära och personligt berörs av kommunal verksamhet och som i regel utnyttjar den kontinuerligt under en relativt lång period”* (1). Patienter som besöker en akutmottagning på ett sjukhus kan därmed inte betraktas som brukare. De är visserligen personligt berörda av verksamheten, men utnyttjandet av verksamhetens service är endast tillfällig och inte långvarig. I skolan däremot är omständigheterna annorlunda eftersom elevernas utnyttjande av verksamhetens tjänster pågår länge. I skolans värld är således barnen eller eleverna de s.k. brukarna.

För att stärka brukarinflytandet i skolan inleddes den 15 juli 1996 en försöksperiod som innebar att skolan genom specialreglering fick möjlighet att inrätta lokala styrelser med brukarmajoritet. På gymnasienivå innebar detta att eleverna fick möjlighet att inrätta styrelser med elevmajoritet. Inom de andra skolformerna däremot inrättades lokala styrelser där föräldrarna är i majoritet. På så sätt blev föräldrarna ställföreträdare för sina barn för brukarinflytandet i skolan (1, 2).

Vad är en lokal styrelse med föräldramajoritet?

I en lokal styrelse med föräldramajoritet ingår representanter för elevernas föräldrar samt personal. Rektorn ingår alltid som en ledamot i styrelsen. Från juni 1997 kan även elever ingå som röstberättigande ledamöter, innan dess hade de enbart närvaro- och yttranderätt. Nämnden som ansvarar för skolan i den enskilda kommunen, vanligtvis en skolnämnd, kan även besluta om att andra representanter ska ingå i styrelsen, till exempel från det omgivande samhället. Men föräldrarna ska alltid vara i majoritet.

Det är skolnämnden som avgör vilka frågor den lokala styrelsen med föräldramajoritet får arbeta med, men det finns vissa riktlinjer. Den lokala styrelsen får, till exempel, inte ta över det professionella ansvaret från lärarna för hur undervisningen ska bedrivas eller fatta beslut om enskilda elever och lärare. Däremot får den fatta beslut om fördelning av

¹ I den här rapporten använder vi begreppet skola som samlande beteckning för skollagens skolformer och motsvarande verksamhet vid fristående skolor. De skolformer som förekommer i skollagen är förskoleklassen, grundskolan, särskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan.

timmar, lärotider, arbetsmiljö, lokal arbetsplan, samverkan mellan hem och skola, program för mobbning samt friluftsvksamhet. Det är skolnämnden som avgör om styrelsen även ska få budgetansvar. Vidare måste styrelsen naturligtvis följa den lagstiftning som gäller skolan, och rektor har ett särskilt ansvar för att informera styrelsen om lagar, förordningar samt nationella och kommunala mål för skolan. (För en mer preciserad beskrivning av vad en lokal styrelse innebär och vad den får fatta beslut om, se 3, 4, 5.)

Skolverkets utvärderingar av försöket med lokala styrelser med föräldramajoritet

Skolverket har kontinuerligt utvärderat försöksverksamheten med brukarinflytande i skolan (6). I de två första utvärderingarna ligger fokus på vad styrelseledamöterna tycker om lokala styrelser med föräldramajoritet. Den tredje utvärderingen undersöker om lokala styrelser bidragit till att föräldrarna som medverkar i dem upplever sig ha större inflytande på skolan. Här beskriver vi några av slutsatserna från dessa studier närmare.

Den första studien (7), försökte få en djupgående inblick i hur föräldrar, lärare, elever och rektorer upplevde själva tillblivelseprocessen av den lokala styrelsen. Det visade sig att det på flertalet skolor hade varit skolans rektor som hållit i trådarna genom hela processen att bilda en lokal styrelse. Vidare upplevde de flesta föräldrarna att man faktiskt lyssnade på dem. Lärarna var i början oroliga för att föräldrarna skulle få för stort mandat, men efter hand tycks även de ha blivit positivt inställda till arbetet. Även elevrepresentanterna var positiva och var övertygade om att det var bra för den egna skolan att föräldrarna fick vara med och bestämma i den (7).

I den andra studien (8) var syftet att undersöka den pågående processen i styrelserna för att kunna beskriva deras inre liv, utveckling och arbetsinsatser. Bland studiens slutsatser förekommer både positiva och negativa effekter av verksamheten med lokala styrelser. Flera styrelserepresentanter beskriver problem med informationsflödet; från föräldraledamöterna till övriga föräldrar, från lärarledamöterna till övrig skolpersonal, från rektor till kommunansvariga och så vidare (8).

I den tredje studien (9), var syftet att undersöka vad de lokala styrelserna haft för konsekvenser på föräldrarnas uppfattningar och värderingar. Bland annat analyseras skillnader mellan föräldrar som deltar i ett styrelsearbete (experimentgrupp) och föräldrar som inte gör det (kontrollgrupp) på bas av deras svar på en enkät. Bland slutsatserna finner man bland annat att styrelseföräldrarna tycker att de har större inflytande på i stort sett alla områden i skolan jämfört med kontrollföräldrarna. Detta gäller, till exempel, frågor om målsättningen för skolans verksamhet, arbetsmiljön för eleverna, skolans friluftsvksamhet, samarbete mellan skola och arbetsliv, skolans budget, skolans val av ämnen och kompetensutveckling för personalen. Föräldrainflytandet tycks således ha ökat till följd av styrelsearbetet.

Styrelseföräldrarna är också mer nöjda med skolan än andra föräldrar. Vidare instämmer hela 79 procent i påståendet att ledamöterna i styrelsen argumenterar för saker med

utgångspunkt i vad som är bäst för alla, snarare än vad som är bäst för dem själva och deras barn (8 procent). Egenintresset tycks således inte vara vägledande i de lokala styrelsernas diskussioner. (Det bör dock noteras att bortfallet i vardera experiment- och kontrollgruppen i undersökningen är 55 respektive 65 procent).

I den tredje studien betonas också att ett av de största problemen med brukarinflytande är att de brukare som väljer att delta i brukarrådet inte alltid är representativa för alla brukare. Problemet brukar brytas ner i två dimensioner: social representativitet och åsiktsrepresentativitet. Den första gäller sociala eller socioekonomiska attribut, som kön, utbildning, inkomst och klass, och den andra gäller politiska preferenser och åsikter i sakfrågor. Utvärderingen av lokala styrelser med föräldramajoritet visar att styrelseföräldrarna skiljer sig från kontrollföräldrarna framför allt i socioekonomiska egenskaper. Styrelseföräldrar bor oftare på landsbygden, har högre utbildning, tillhör i mindre utsträckning arbetarklassen och är i mindre utsträckning ensamstående. De verkar således inte vara representativa för alla skolbarnsföräldrar (9).

Sammanfattningsvis uppvisar Skolverkets utvärderingar av lokala styrelser en mängd intressanta resultat. Än så länge har emellertid ingen av dessa utvärderingar undersökt om föräldrarnas utökade inflytande i skolan främjar *elevernas* skolgång, utveckling och hälsa. Detta är olyckligt eftersom det var ett av motiven till att inrätta lokala styrelser med föräldramajoritet:

Vår självklara utgångspunkt för att driva frågan om ett ökat inflytande i skolan är att föräldrar vill sina barns bästa och de har en unik kunskap om de egna barnen. Den tid som barn tillbringar i skolan är en stor och viktig del av deras liv. För att föräldrar ska kunna ta sitt fulla ansvar för barnens liv och verksamhet, måste de bli delaktiga i, och kunna påverka barnens skoltid (9a).

En rimlig tolkning av att ”föräldrar vill sina barns bästa” är att de vill att deras barn ska få de bästa möjliga förutsättningarna att utveckla ett gott, framtida liv. Det är välkänt att barnens skolgång har starka kopplingar till deras framtida utvecklingsmöjligheter. Barn som det går bra för i skolan har till exempel bättre förutsättningar att tillgodogöra sig en högre utbildning, få ett arbete och bli självförsörjande jämfört med barn som det går mindre bra för i skolan. Uttrycket ”barnens bästa” skulle därför kunna tolkas som omständigheter i skolan som främjar barnens hälsa, utveckling och välfärd. Frågan är om föräldrainflytande i skolan är en sådan omständighet?

Syfte

Syftet med denna rapport är att genom en systematisk forskningsöversikt undersöka om ett ökat föräldrainflytande i skolan främjar barnens hälsa, utveckling och välfärd².

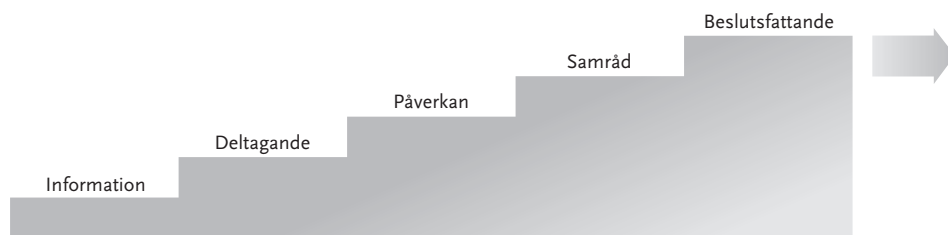
² I föreliggande rapport kommer begreppet ”barn” att användas för alla individer upp till 18 år.

Metod

Föräldrainflytande i skolan: Ett dåligt definierat begrepp

En systematisk genomgång av vetenskaplig litteratur kräver definition av de begrepp som ska användas. I denna rapport är ”föräldrainflytande i skolan” ett sådant centralt begrepp. Vad innebär egentligen detta? Är till exempel ett samtal mellan en lärare och en förälder om barnets skolgång ett uttryck för föräldrainflytande i skolan? Eller är ett veckobrev från skolan till föräldrarna ett exempel på det? Vilka villkor bör vara uppfyllda för att föräldrarna ska anses ha fått inflytande i skolan?

En utgångspunkt för en definition är att undersöka hur andra definierat begreppet. I rapporten *Var – dags – inflytande i förskola, skola och vuxenutbildning* (2) definieras inflytande längs en stigande skala som börjar med information, därefter deltagande, påverkan och samråd som i sin tur kan leda till beslutsfattande (s. 60). Men det är ingen vetenskaplig definition av begreppet, utan snarare en illustration av några ingående komponenter.

Figur 1. En illustration av begreppet inflytande, ur Ds 2003:46.

Om vi ändå utgår från figur 1 så framgår det att inflytande ytterst handlar om beslutsfattande, det vill säga möjligheten för de medverkande aktörerna att fatta beslut. Men förutsättningarna för detta förefaller vara att de intilliggande stegen är uppfyllda; det går till exempel inte att utöva ett reellt inflytande utan information, utan information kan man inte bli delaktig och ett beslut som är fattat utan samråd med övriga medverkande aktörer kan inte betraktas som demokratiskt (och i det här fallet avses demokratiska beslut).

Det är inte heller säkert att inflytandet realiserar genom den stegvisa process som beskrivs i figur 1. Aktörerna kan, till exempel, samråda med varandra vid ett eller flera tillfällen om en och samma fråga. Vid varje sådant tillfälle kan dessutom ny information tillföras diskussionen som aktörerna måste ta ställning till, vilket innebär en återgång till steg 1 och så vidare. Av denna beskrivning följer att inflytande är *en dynamisk process* snarare än en linjär steg-för-steg-företeelse. Processen börjar med information och slutar med

beslutsfattande och kräver en dialog vid varje enskilt steg för att inflytandet ska kunna realiseras. Inflytande är alltså *ett relationsbegrepp*, med en eller flera avsändare och en eller flera mottagare. Ibland är det föräldrarna som fyller avsändarrollen och skolpersonalen som fyller mottagarrollen och ibland är förhållandet det motsatta. Det förefaller som att skolpersonalen normalt måste ta initiativet till denna informationsöverföring eftersom skolan är deras professionella arena, precis på samma sätt som hemmet är familjens arena. Därmed är föräldrainflytandet i skolan beroende av att skolpersonalen bjuder in föräldrarna till skolan och får dem att känna sig välkomna dit. Men frågan är om detta är önskvärt ur perspektivet att det skulle främja barnens skolgång, utveckling och hälsa?

Litteratursökningar och sökord

Vi gjorde sökningar efter vetenskapliga studier som beskrev det samband vi var ute efter, det vill säga effekter av ett ökat föräldrainflytande i skolan på elevernas skolgång, utveckling och hälsa, i maj och juni 2004 i databaserna *Arts & Humanities Citation Index*, *ERIC* (pedagogik), *ISI Web of Science*, *Social Sciences Index*, *Medline* (medicin, omvårdnad, hälso- och sjukvård), *PsycINFO* (psykologi) och *Sociological Abstracts* (samhällsvetenskap) från databasernas första till sista datering efter arbeten.

Följande sökord använde vi för att identifiera arbeten som behandlade detta samband, där en stjärna (*) indikerar att olika böjningsformer av ordet ska inkluderas: *child**, *adolesc**, *youth*, *student* (barn, ungdom, tonåring, ungdomstid, skolelev, studerande, student) med termen ”or” (det vill säga eller) emellan; och *parent** (förälder) *particip** (deltagande, delaktighet, medverkan, medbestämmande, demokrati, engagemang), *influen** (inflytande, inverkan, påverkan, influens, påverka, förmå), *engag** (förbindelse, förpliktelse, åtagande, engagemang, löfte, avtal, överenskommelse), *involv** (inblandning, engagemang), *decision* (avgörande, beslut, utslag), *power* (förmåga, makt, befogenhet, kraft, styrka), *empower** (bemyndiga, befullmäktiga, berättiga, sätta i stånd, göra det möjligt för), *democr** (demokrati, folkvalde), med termen ”or” emellan; och *controlled* (kontrollerad), *cohort* (kohort), *longitudinal* (longitudinell), *prospective* (prospektiv), med termen ”or” emellan, samt *school* (skola).

Resultatet blev till 410 studier, varav 24 i *Sociological abstracts*, 40 i *ERIC*, 267 i *PsycInfo* och *Medline* och 79 i *ISI Web of Science*.

Kriterier för urval av studier

Urvalet av studier som skulle analyseras gjordes i två faser. I den första fasen krävde vi att en studie uppfyllde följande sju kriterier:

- 1) Studien undersökte samband mellan föräldrainflytande i skolan (exponering) och barnens hälsa, utveckling eller välfärd (utfall).

- 2) Studien undersökte exponering och utfall med kvantitativa metoder.
- 3) Studien var endera utformad som en randomiserad kontrollerad studie, kontrollerad studie utan randomisering eller som en kohortstudie.
- 4) Föräldrarnas inflytande gällde skolan som deras barn gick i.
- 5) Föräldrarna och barnen hörde till normalbefolkningen, vilket innebar att exempelvis studier där alla familjer levde i fattigdom eller där alla barn hade en tydlig funktionsnedsättning exkluderades.
- 6) Bortfallet i studierna fick inte överstiga 30 procent.
- 7) Studierna var publicerade i internationella vetenskapliga tidskrifter där studien genomgått kvalitetsgranskning av andra forskare inom området.

Sammanfattningarna i de 410 studierna tydde på att 69 av dem kunde uppfylla de uppställda kriterierna. Vi läste samtliga arbeten i sin helhet, och fann att några ytterligare kriterier behövde appliceras. Orsakerna till detta var flera, men det mest uppenbara motivet var att det inte fanns några studier som undersökte sambandet mellan föräldrainflytande i skolan i form av lokala styrelser med föräldramajoritet och barnens skolgång, utveckling och hälsa. Däremot var flera studier genomförda inom ett angränsande forskningsområde som kallas *parental involvement*. (Vi använder det svenska begreppet *föräldraengagemang*.) De utfall som studerats i samband med detta begrepp gäller främst barnens skolprestationer, som betyg i olika skolämnen och provresultat samt barnens skolbeteende, som barnets förväntningar på sin egen framtida utbildningsnivå och skolok. Därför gjorde vi en sådan avgränsning även här. I det följande beskrivs begreppet föräldraengagemang närmare.

Föräldraengagemang (parental involvement)

I USA finns en stark ideell rörelse som går under benämningen *Parent Teacher Organization* (PTO) och *Parent Teacher Association* (PTA). Båda organisationerna verkar på nationell, regional och lokal nivå och deras budskap är att föräldrar kan underlätta sina barns skolgång genom ett ökat engagemang i skolan. Budskapet är inte taget ur luften. National PTA, till exempel, hänvisar till fyra publikationer av Anne T. Henderson med medarbetare som tyder på ett positivt samband mellan föräldraengagemang och barnens skolprestationer (personlig kommunikation med Bernadotte French, Customer Service, National PTA, 2005-02-11; 10; 11; 12, 13).

Problemet med dessa publikationer är att de inte är publicerade i vetenskapliga sammanhang, vilket innebär att det inte granskats av sakkunniga forskare inom området. Det finns därmed en risk för de slutsatser man drar vilar mer på ideologiska föreställningar än på vetenskaplig grund. Men en meta-analys som är publicerad i en vetenskaplig tidskrift och omfattar 25 kvantitativa studier visar att ett utökat föräldraengagemang i skolan kan förbättra barnens skolprestationer (14). Analysen har dock några allvarliga brister: För det första inkluderas tvärsnittsstudier, vilket innebär att det är omöjligt att avgöra om det är föräldrarnas utökade engagemang som leder till barnens förbättrade skolprestationer eller

om det är barnens förbättrade skolprestationer som leder till föräldrarnas utökade engagemang i skolan. För att bättre kunna isolera det förstnämnda sambandet bör tvärsnittsstudier inte inkluderas.

Till följd av detta applicerade vi ett åttonde kriterium i vår forskningsöversikt: Tiden mellan skattningen av föräldrarnas inflytande i skolan och mätningen av barnens hälsa, utveckling eller välfärd var minst ett år, det vill säga de inkluderade studierna var prospektiva och longitudinella. Detta innebär konkret att föräldrainflytandet i skolan mättes vid den första tidpunkten och att effekten på barnens hälsa, utveckling och välfärd mättes vid en senare tidpunkt (läs mer i avsnittet Resultat). Detta kriterium har också fördelen att det blir lättare att uttala sig om långtidseffekter av föräldrainflytande i skolan på barnens hälsa, utveckling och välfärd. Det är ju önskvärt att de eventuellt främjande effekterna på barnen kvarstår en tid efter att föräldrarna haft inflytande i skolan.

En annan brist i Fans och Chens översikt var att de inte tog hänsyn till familjernas socioekonomiska status. Det är väldokumenterat att barn vars föräldrar har låg utbildning presterar sämre i skolan än barn vars föräldrar har hög utbildning. (Se till exempel 15.) Orsaken till detta samband är inte klarlagt, men en av förklaringarna är att föräldrar med låg utbildning känner sig mer främmande för skolans värld än vad föräldrar med hög utbildning gör, kanske som en följd av att högutbildade föräldrar är mer bekanta med den jargong som används i skolsystemet och har mer positiva erfarenheter av att gå i skolan (16). Detta kan medföra att lågutbildade föräldrar engagerar sig mindre i barnets skolgång, vilket kan påverka bilden av effekten av föräldraengagemang i skolan på barnens skolgång, utveckling och hälsa. Det är därför viktigt att ta hänsyn till detta samband, vilket innebar att vi lade till ett nionde kriterium: Studien ska ha uppgifter om familjernas socioekonomiska status och analyserna ska vara utformade så att det är möjligt att särskilja sambandet mellan föräldrainflytande i skolan och barnens hälsa, utveckling och välfärd med hänsyn tagen till föräldrarnas socioekonomiska status (läs mer i avsnittet Resultat).

En ytterligare försvårande omständighet när det gäller att få en reell uppfattning om sambandet mellan föräldraengagemang i skolan och barnens skolgång, utveckling och hälsa är att olika forskare använt sig av olika definitioner av detta begrepp. En del forskare har definierat det som föräldrarnas förväntningar avseende sina barns skolgång och utbildning, andra har definierat det som föräldrarnas kommunikation med sina barn om skolgång och utbildningsfrågor. Ytterligare definitioner är föräldrarnas engagemang i skolaktiviteter, föräldrarnas kommunikation med lärare om sina barn och föräldrarnas begränsningar av barnets TV-tittande i hemmet (För en översikt, se till exempel 17 och 18). Denna begreppsförvirring har gjort att litteraturen är svår att sammanställa. Men Joyce Epstein och hennes kollegor vid Center on Family, School, and Community Partnerships vid Johns Hopkins-universitetet i USA har utvecklat ett begreppsligt ramverk som förefaller vara ett av de mest exakta och som dessutom verkar användas av flera andra forskare inom området (19, 20). Det bör dock noteras att ramverket är teoretiskt (se till exempel 17 och 21). Detta ramverk beskriver sex former av föräldraengagemang:

1. I kategorin *föräldraskap och uppfostran* (eng. *parenting*) ingår till exempel föräldrarnas förväntningar på sina barn med avseende på deras skolgång och utbildning. Här ingår även föräldrarnas begränsningar av barnets TV-tittande och begränsningar av hur barnet får bete sig och använda sin fritid.
2. I kategorin *kommunikation* (eng. *communication*) ingår till exempel föräldrainsiterad kontakt med skolan om barnets skolprestationer och lärarinsiterad kontakt med föräldrarna om barnets skolprestationer, men även föräldrarnas och barnens kommunikation med varandra om skolan i hemmet.
3. I kategorin *skolstöd* (eng. *supporting school*) ingår till exempel föräldrarnas engagemang i skolans ideella arbete, som att samla in pengar till en klassresa eller hjälpa till i klassrummet samt medverka vid olika sociala aktiviteter som skolan arrangerar.
4. I kategorin *inläring i hemmet* (eng. *learning at home*) ingår till exempel om barnet tar ytterligare lektioner i olika skolämnen utanför skolan, om barnet deltar i danslektioner eller sportaktiviteter utanför skolan, om föräldrarna samtalar mycket med barnet om vidare studier och framtida yrke samt om föräldrarna hjälper barnet med hemläxorna.
5. I kategorin *beslutsfattande* (eng. *decision-making*) ingår till exempel föräldrarnas medverkan i föräldrar och lärare-föreningar. (Vi skriver mer om denna form av föräldraengagemang nedan.)
6. I kategorin *samverkan med det omgivande samhället* (eng. *collaborating with community*) ingår till exempel familjens nyttjande av det omgivande samhällets resurser, som besök på museer och bibliotek samt föräldrarnas engagemang i lokala idrottsföreningar.

Som framgår av ovanstående beskrivning ingår en rad väldigt olika aktiviteter i begreppet föräldraengagemang. Den centrala frågan för våra syften är *vilken av dessa aktiviteter som bäst överensstämmer med begreppet föräldrainflytande i skolan?* Detta beror naturligtvis på hur man å ena sidan definierar föräldrainflytande i skolan och å andra sidan på hur man definierar föräldraengagemang i skolan. Som beskrivits ovan saknar båda dessa begrepp tydliga definitioner vilket innebär att en mängd olika innebörder av begreppen förekommer. Därför vilar denna forskningsöversikt på våra egna tolkningar av begreppen.

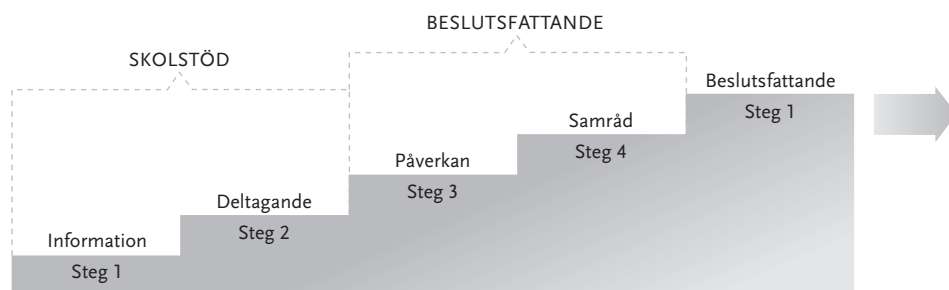
Tre kategorier i begreppet föräldraengagemang förefaller tangeras föräldrainflytande i skolan: kommunikation, skolstöd och beslutsfattande. Samtliga tre kategorier verkar förutsätta att föräldrar och skolpersonal interagerar med varandra, vilket ju är en av förutsättningarna för att föräldrainflytande i skolan ska komma till stånd. De tre återstående kategorierna kräver inte samarbete mellan hem och skola eftersom föräldraskap och uppfostran samt inläring i hemmet berör relationen mellan föräldrar och barn, och samverkan med det omgivande samhället gäller familjens relation med aktörer utanför skolan. Dessa tre kategorier har vi därför tolkat som att de faller utanför definitionen av det fenomen vi är intresserade av att undersöka, det vill säga föräldrainflytande i skolan.

Vi lade därför till ett tionde kriterium för studierna som fick ingå i vår forskningsöversikt: Endast studier som mätte *kommunikation* mellan hem och skola, *skolstöd* och/eller *beslutsfattande* (exponering) fick ingå i forskningsöversikten.

Vid genomläsningen av de 69 påträffade artiklarna fann vi att exponeringsvariabeln kommunikation var en form av föräldrainflytande som var vansklig att använda i analysen eftersom forskning visar att kommunikation mellan hem och skola främst uppstår när det är svårigheter med barnet i skolan. (Den s.k. reaktiva hypotesen, se till exempel 21.) Detta är ett problem ur ett rent statistiskt perspektiv eftersom det försvårar tolkningen av sambandet mellan denna form av föräldraengagemang och barnens skolgång, utveckling och hälsa. Tät kommunikation är i många fall ett uttryck för att eleven har problem i skolan, snarare än det omvända. Sambandet mellan denna exponeringsvariabel och utfallet kan därför ge intrycket att mer kommunikation mellan hem och skola ger negativa effekter på barnets hälsa, utveckling och välfärd trots att detta inte nödvändigtvis är fallet. Till följd av detta problem lade vi till ett elfte kriterium: Endast studier som mätte *skolstöd* och/eller *beslutsfattande* fick ingå i forskningsöversikten. Nedan följer en mer utförlig beskrivning av dessa exponeringsvariabler.

Definition av exponeringsvariablerna skolstöd och beslutsfattande och deras relation till begreppet föräldrainflytande i skolan

Man kan tolka skolstöd som en form av föräldrainflytande i skolan som överensstämmer med steg 1 och 2 i figur 1 ovan. Föräldrarnas engagemang i skolans ideella arbete samt medverkan vid olika sociala aktiviteter som skolan arrangerar innebär att föräldrar och lärare träffas och kommunicerar med varandra. Skolstöd kan således betraktas som att en del av inflytandet realiseras, steg 1–2 (se figur 2 nedan).

Figur 2. En illustration av vilka delar av begreppet inflytande som bäst överensstämmer med kategorierna skolstöd och beslutsfattande i begreppet föräldraengagemang.

Man kan även tolka beslutsfattande som en form av föräldrainflytande, men föräldrarna har ingen formell beslutsrätt som i de lokala styrelserna med föräldramajoritet, vilket innebär att steg 5 faller bort. I USA är det snarare så att skolan lyssnar till vad föräldrarna och PTA eller PTO tycker om olika frågor som rör skolan. De bjuds regelbundet in till skolan för formella möten och samråd. Om föräldrarnas uppfattning i en viss fråga avviker från lärarnas kommer detta med stor sannolikhet att påverka utfallet i skolans styrelse. Men styrelsen består i allmänhet inte av föräldrarepresentanter utan av politiker från det omgivande samhället som efter valkampanjer blivit demokratiskt valda (de kan dock naturligtvis vara föräldrar) tack vare sin uppfattning om olika frågor som rör skolan. Denna form av föräldraengagemang, beslutsfattande, kan således tolkas som att steg 3 och 4 i figur 2 uppfylls.

Hur skolstöd och beslutsfattande relaterar till begreppet föräldrainflytande i skolan gick inte att utläsa ur de 69 studier vi påträffade vid sökningen. I stället intervjuade vi två amerikaner bosatta i Sverige, som dels hade erfarenhet av det amerikanska skolsystemet, dels av det svenska.

Sammanfattning av forskningsöversiktens urvalskriterier

Efter att ha kompletterat de ursprungliga sju kriterierna med det vi fann vara nödvändigt vid den första granskningen tillämpade vi sammanfattningsvis följande åtta kriterier vid urvalet av studier till forskningsöversikten:

1. Studien undersökte samband mellan föräldrarnas skolstöd och/eller beslutsfattande (exponering) och barnens skolprestationer och/eller skolbeteende (utfall).
2. Studien undersökte exponering och utfall med kvantitativa metoder.
3. Studien var utformad som en prospektiv longitudinell kohortstudie, d.v.s tiden mellan skattningen av föräldrarnas skolstöd och/eller beslutsfattande i skolan och mätningen av barnens skolprestationer och/eller skolbeteende var minst ett år.
4. Föräldrarnas skolstöd och/eller beslutsfattande gällde skolan deras barn gick i.
5. Föräldrarna och barnen hörde till normalbefolkningen.
6. Bortfallet i studien från tidpunkt 1 till tidpunkt 2 fick inte överstiga 30 procent.
7. I studien fanns uppgifter om familjernas socioekonomiska status och analyserna var utformade så att det var möjligt att särskilja sambandet mellan föräldrarnas skolstöd och/eller beslutsfattande och barnens skolprestationer och/eller skolbeteende från familjens socioekonomiska status.
8. Studien var publicerad i en internationell vetenskaplig tidskrift.

Kodning av sambanden mellan föräldrarnas skolstöd och beslutsfattande och barnens skolprestationer och skolbeteende

Analysen omfattar samband mellan två typer av exponeringar, föräldrarnas skolstöd och föräldrarnas beslutsfattande, samt två typer av utfall, barnens skolprestationer och barnens skolbeteende. Men några studier hade slagit samman måtten på föräldrarnas skolstöd och beslutsfattande i ett samlat mått och för att vi skulle ta med en sådan exponering i översikten var ett krav att det huvudsakligen innefattade mått på skolstöd och beslutsfattande och inte någon av de andra formerna av föräldraengagemang som Epstein beskriver. Dessutom förekom studier som inte hade ”rena” mått på skolstöd och beslutsfattande, men vilka huvudsakligen bestod av sådana mått. För att exemplifiera kunde ett mått på skolstöd i en studie bestå av föräldrarnas svar på frågor om huruvida de brukade a) delta i skolaktiviteter, b) tala med läraren om sitt barn, c) hjälpa till i barnets klassrum, samt av d) lärarens svar på frågan om kvaliteten på föräldrarnas delaktighet i olika skolaktiviteter (22).

Enligt Epsteins ramverk består detta mått av en blandning av kategorier: fråga a) tillhör kategori 3 (skolstöd), fråga b) tillhör kategori 2 (kommunikation), fråga c) tillhör kategori 3 (skolstöd) och fråga d) tillhör kategori 3 (skolstöd). Denna studie kodades således som en studie som mätte föräldraengagemang i termer av skolstöd (för en utförlig beskrivning av varje studies kodning, se Tabell A1). Detta kodningssystem innebär att vi analyserade totalt sex typer av samband i översikten:

1. Föräldrarnas skolstöd – barnens skolprestationer
2. Föräldrarnas skolstöd – barnens skolbeteende
3. Föräldrarnas beslutsfattande – barnens skolprestationer
4. Föräldrarnas beslutsfattande – barnens skolbeteende
5. Föräldrarnas skolstöd och beslutsfattande – barnens skolprestationer
6. Föräldrarnas skolstöd och beslutsfattande – barnens skolbeteende

Vidare kan varje enskilt samband ha förekommit med en eller flera variabler i en studie. När vi bearbetade materialet betraktade vi analyser av varje enskild variabel som en enhet. Således kan sambandet mellan föräldrarnas skolstöd och barnens skolprestationer ha studerats som två samband i en och samma publikation: sambandet mellan föräldrarnas skolstöd och barnets betyg i engelska samt sambandet mellan föräldrarnas skolstöd och barnets betyg i matematik (för en utförlig beskrivning av denna kodning, se Bilaga 1). Vart och ett av dessa två samband presenterar vi i denna översikt som en enhet.

Om ett samband är statistiskt säkerställt (95 procents säkerhet) och positivt klassificerades det med värdet +1. Likaså, om ett samband är statistiskt säkerställt och negativt klassificerades det med värdet -1. Om det inte fanns något statistiskt säkerställt samband mellan exponering och utfall klassificerades det som inget samband (värde 0). Om föräldrarna inte redovisar någon analys av sambandet anges NA (*not applicable*).

Om många analyser av samma fråga finns i en publikation finns risk för att något samband slumpmässigt ska påvisas med 95 procents säkerhet. Problemet brukar kallas risk för massignifikans. I sådana situationer höjdes kravet för statistisk signifikans till 99 procents säkerhet. Information om detta förfarande finns i Tabell A1.

Säkerheten i kontroll för skensamband

I longitudinella studier finns risk för att påvisade samband är skenbara. Det finns till exempel ofta ett direkt samband mellan olika typer av föräldraengagemang och barnens skolprestationer, men detta samband kan ofta förklaras av att både föräldraengagemanget och barnens skolprestationer påverkas av familjens socioekonomiska status. Det finns olika statistiska metoder för att ta hänsyn till denna felkälla, men de har varierande säkerhet. En helt otillräcklig metod är att enbart presentera sambandet mellan föräldraengagemang och skolprestationer, utan hänsyn tagen till familjens socioekonomiska status. Sådana studier ingår inte i denna översikt. En bättre, men mindre säker metod, är att endast genomföra en enda statistisk analys med mått på exponering och utfall och ett mått på socioekonomisk status. Ofta genomförs en så kallad multipel regressionsanalys. Men då finns både risk för att betydelsen av socioekonomisk status överskattas och att den underskattas. Sådana analyser betecknar vi därför som *medelkvalitativa*.

Det finns flera sätt att öka säkerheten i analyserna. En metod är att först undersöka vilka samband som finns mellan olika former av föräldraengagemang och barnens skolprestationer och att sedan i ett nästa steg upprepa analysen med hänsyn tagen till socioekonomisk status. Förändringen av sambandets styrka (och i vissa fall riktning) klargör om socioekonomisk status påverkar sambandet. En annan åtgärd är att genomföra en s.k. faktoranalys. Med denna metod är det möjligt att klargöra om exempelvis föräldrarnas beslutsfattade är ett enhetligt självständigt fenomen och inte endast en aspekt av deras socioekonomiska status. (Se till exempel 17). Analyser som använt någon av dessa säkrare metoder betecknar vi som *högkvalitativa*. (För en mer utförlig beskrivning av proceduren kring kategoriseringen i medel- och högkvalitativa studier, se Tabell A2.)

Resultat

Endast nio undersökningar uppfyllde de uppställda kriterierna. Alla dessa var utformade som prospektiva longitudinella kohortstudier. Tiden som förflutit mellan exponering och utfall varierade mellan 1 år och 10 år. Av de nio studierna var fem publicerade på 1990-talet och fyra på 2000-talet. Alla studierna var genomförda i USA. Barnen var mellan 4 och 12 år vid tidpunkt 1 och mellan 5 och 20 år vid tidpunkt 2. Studierna redovisas i Tabell A1.

I fyra studier fanns separata uppgifter om föräldrarnas beslutsfattande som exponering (23, 24, 25, 26) och i sju studier fanns separata uppgifter om föräldrarnas skolstöd som exponering (24, 26, 25, 17, 22, 2, 28). I fyra studier fanns ett samlat mått på exponeringen som både innefattade föräldrarnas beslutsfattande och skolstöd (17, 21, 27, 28).

I sju studier fanns uppgifter om barnens skolprestationer som utfall (24, 26, 25, 17, 22, 27, 21) och i fyra studier fanns uppgifter om barnens skolbeteende som utfall (23, 24, 28, 21). Det förekom inga studier med aggregerade mått på skolprestationer och skolbeteende.

Studierna har använt olika säkra metoder för att upptäcka skensamband. På denna grund klassificeras fem studier som medelkvalitativa (23, 26, 25, 22, 28) och fyra som högkvalitativa (24, 17, 27, 21).

I Tabell 1 redovisar vi analyser av samband mellan föräldrarnas beslutsfattande och barnens skolprestationer och skolbeteende. Här finns ett tydligt mönster. Samtliga analyser visar på ett positivt samband mellan föräldrarnas beslutsfattande och barnens skolprestationer. Detta gäller både för studier med medelhög (5/5) och hög kvalitet (3/3). Ingen studie pekar på ett negativt samband, men de positiva sambanden gäller enbart för barnens skolprestationer och inte för deras skolbeteende.

Tabell 1. Analyser av samband mellan föräldrarnas beslutsfattande och barnens skolprestationer och skolbeteende.

Typ av samband	Andel analyser med påvisad typ av samband (Inom parentes, endast högkvalitativa analyser)	
	Barnens skolprestationer	Barnens skolbeteende
Positivt	5/5 (3/3)	0/2 (0/1)
Noll	0/5 (0/3)	2/2 (1/1)
Negativt	0/5 (0/3)	0/2 (0/1)

I Tabell 2 redovisar vi analyser av samband mellan föräldrarnas skolstöd och barnens skolprestationer och skolbeteende. Här är effekterna mer blandade. Drygt hälften av analyserna visar att ett ökat skolstöd från föräldrarna har gynnsamma effekter på barnens skolbeteende (7/11). Däremot har ingen analys gynnsamma effekter på barnens skolprestationer (0/13) och två analyser visar på det motsatta (2/13), det vill säga att barnens

skolprestationer försämras av föräldrarnas skolstöd. Dessa samband gäller dock alla analyserna, oberoende av om de är medel- eller högkvalitativa. När man bara undersöker de högkvalitativa analyserna försvinner sambanden nästan helt. Det vanligaste resultatet av föräldrarnas skolstöd på barnens skolprestationer är att det inte finns något samband (10/11) och sambanden mellan föräldrarnas skolstöd och barnens skolbeteende är helt osystematiskt med en av två studier i respektive riktning.

Tabell 2. Analyser av samband mellan föräldrarnas skolstöd och barnens skolprestationer och skolbeteende.

Typ av samband	Andel analyser med påvisad typ av samband, samtliga analyser (Inom parentes, endast högkvalitativa analyser)	
	Barnens skolprestationer	Barnens skolbeteende
Positivt	0/13 (0/11)	7/11 (1/2)
Noll	11/13 (10/11)	4/11 (1/2)
Negativt	2/13 (1/11)	0/11 (1/2)

I Tabell 3 redovisar vi analyser av samband mellan föräldrarnas skolstöd och beslutsfattande som ett aggregerat mått och barnens skolprestationer och skolbeteende. I dessa studier går det således inte att särskilja effekten av föräldrarnas beslutsfattande från föräldrarnas skolstöd, men även här finns ett tydligt mönster. Samtliga analyser uppvisar ett positivt samband mellan denna blandform av föräldraengagemang och barnens skolbeteende, oberoende av om de är medelkvalitativa eller högkvalitativa. Ingen analys uppvisar en positiv effekt på barnens skolprestationer och en analys uppvisar en negativ effekt på dessa prestationer.

Tabell 3. Analyser av samband mellan föräldrarnas stöd och beslutsfattande som ett aggregerat mått och barnens skolprestationer och skolbeteende.

Typ av samband	Andel analyser med påvisad typ av samband, samtliga analyser (Inom parentes, endast högkvalitativa analyser)	
	Barnens kognitiva förmåga	Barnens beteende
Positivt	0/5	10/10 (7/7)
Noll	4/5	0/10 (0/7)
Negativt	1/5	0/10 (0/7)

De flesta analyserna bygger på antagandet att föräldrarnas socioekonomiska status och föräldraengagemanget, mätt med de mått som redovisas, påverkar barnens skolprestationer

och skolbeteende, oberoende av varandra. Detta gäller för samtliga analyser som redovisas i Tabellerna 1–3. Men i en studie har betydelsen av föräldraengagemanget som aggregerat mått, det vill säga skolstöd och beslutsfattande, undersökts separat i olika sociala skikt (21). Denna analys visar att det i familjer med medelhög eller hög socioekonomisk status finns ett positivt samband mellan denna form av föräldraengagemang och barnens skolprestationer och skolbeteende. En separat analys av familjer med låg socioekonomisk status visar däremot att det går *sämre* för barnen i skolan då föräldrarna från denna socialgrupp engagerar sig i skolan.

I en annan studie analyseras sambandet mellan föräldrarnas skolstöd och barnens skolbeteende mätt som barnens förväntningar på sin egen framtida utbildningsnivå, mer eller mindre än en filosofie kandidat-examen på universitetsnivå (27). I familjer med hög socioekonomisk status finns ingen effekt av föräldrarnas skolstöd. I familjer med låg socioekonomisk status har barnen *lägre* förväntningar avseende sin egen framtida utbildningsnivå om föräldrarna ägnar sig åt skolstöd.

Samma författare analyserar också sambandet mellan föräldrarnas skolstöd och beslutsfattande som ett aggregerat mått på samma utfall. Både i familjer med hög och låg socioekonomisk status går det bättre för barnen i skolan då föräldrar engagerar sig. Effekten är dock tydligast i familjer med hög socioekonomisk status.

Dessa resultat pekar på att föräldraengagemang i skolan kan ha skilda effekter i olika sociala skikt även om de flesta författare i forskningsöversikten inte redovisar analyser av denna fråga.

Diskussion

Vår översikt tyder på att ett ökat skolstöd och beslutsfattande från föräldrarna i skolan förbättrar barnens skolprestationer och skolbeteende. Föräldrarnas inflytande i skolan behöver inte nödvändigtvis vara formaliserat i form av faktisk beslutsrätt såsom fallet är med lokala styrelser med föräldramajoritet. Även andra former av föräldrainflytande förefaller ha främjande effekter på barnens skolgång, nämligen information och deltagande (föräldrarnas skolstöd) samt påverkan och samråd (föräldrarnas beslutsfattande). Dessa inflytandeformer har dessutom fördelarna att de når ut till fler föräldrar, vilket minskar risken för representativitetsproblem, samt upplevs som mindre hotande för de lärare som initialt ställt sig tveksamma till verksamheten med lokala styrelser.

Översikten visar följande huvudresultat:

- 1) Föräldrarnas beslutsfattande har en positiv effekt på barnens skolprestationer, men inte på deras skolbeteende (se Tabell 1).
- 2) Föräldrarnas skolstöd förefaller främst ha positiva effekter på barnens skolbeteende, men detta resultat försvinner när man endast inkluderar högkvalitativa studier i analysen (se Tabell 2).
- 3) Föräldrarnas engagemang i skolan som aggregerat mått, d.v.s som beslutsfattande och skolstöd, har tydligt positiva effekter på barnens skolbeteende (Tabell 3).

I de studier där föräldrarnas engagemang analyserades med ett aggregerat mått (3) påvisades endast effekter på barnens skolbeteende. Detta mått innefattade dock även skattningar av föräldrarnas beslutsfattande, vilket innebär att man skulle kunna förvänta sig effekter på barnens skolprestationer också. Sådana effekter påvisades dock inte. En möjlig förklaring är att det aggregerade måttet på föräldrarnas engagemang främst avspeglade föräldrarnas skolstöd.

Det samlade resultatet måste förstås mot bakgrund av två viktiga antaganden som vi har gjort i denna översikt. För det första har vi tolkat begreppen ”skolstöd” och ”beslutsfattande” som väsentliga aspekter av begreppet föräldrainflytande i skolan. Skolstöd har tolkats som information och deltagande i begreppet ”inflytande” och beslutsfattande har tolkats som påverkan och samråd i begreppet ”inflytande” (se figur 2). Huruvida dessa tolkningar är korrekta är en empirisk fråga. Det vore därför önskvärt med svensk forskning som undersöker dessa samband närmare.

För det andra måste resultaten förstås mot bakgrund av att kvaliteten på de studier som finns på området är oerhört skiftande och i likhet med begreppet föräldrainflytande i skolan saknas en tydlig definition av begreppet föräldraengagemang. Detta har bland annat inneburit att olika forskare definierat begreppet på olika sätt. Ur ett vetenskapligt perspektiv är detta olyckligt eftersom det ger begreppet låg status. I stort sett allt som har att göra

med föräldrarnas intresse och uppmuntran av sina barns inlärning, utveckling och skolgång kan tolkas som föräldraengagemang (*parental involvement*). Om man funderar över detta en stund inser man snabbt att det inrymmer i stort sett allt som föräldrarna gör tillsammans med sina barn; att prata med dem, läsa med dem, leka med dem, ta med dem på olika sorters aktiviteter och så vidare. Med en så bred definition av begreppet går det inte att driva forskningsområdet framåt. En ökad skärpa i analysen förefaller därför vara nödvändig.

Här har vi försökt möta detta problem genom att bryta ner begreppet föräldraengagemang i Joyce Epsteins begreppsapparat som består av sex kategorier. Vi har endast inkluderat studier som mäter två av dessa: skolstöd och beslutsfattande (eller båda variablerna tillsammans). Det kan naturligtvis diskuteras om denna indelning är den mest korrekta med tanke på att begreppsapparaten inte är empiriskt baserad. (Se även 17.) Det är till exempel möjligt att skolstöd och beslutsfattande avspeglar samma underliggande fenomen, såsom en känsla av samhörighet eller kontroll. Dessutom är måtten på de kategorier som uppmätts i de inkluderade studierna inte alltid ”rena”, vilket gör det svårt att veta vad som egentligen mätts och vilket av dessa underliggande fenomen som har effekt på barnens skolgång. Vi har försökt ta hänsyn till dessa problem när vi sammanställt studierna (se Bilaga 1), vilket gör att vi är relativt säkra på att resultaten faktiskt håller för generaliseringar.

Det är också svårt att uttala sig om huruvida basnivån av föräldrainflytande i skolan är densamma i Sverige som i USA, det vill säga om föräldrarna uppfattar att de har lika mycket (eller lika lite) inflytande i de båda länderna. Detta kan ha konsekvenser för om man kan generalisera resultaten till svenska förhållanden. Om exempelvis svenska föräldrar uppfattar att de har mycket inflytande i skolan kan barnens skolprestationer och skolbeteende redan ha nått sitt tak så att det inte nödvändigtvis finns något utrymme för förbättringar med hjälp av mer föräldrainflytande. Det skulle en studie som jämför föräldrar och barn i båda länderna kunna visa.

Forskningslitteraturen på området föräldraengagemang är inte enhetlig utifrån vem som rapporterar föräldraengagemanget – föräldrarna, eleverna eller lärarna. Det finns bevis för att dessa grupper har olika uppfattningar om föräldrarnas engagemang i skolan (22). I denna forskningsöversikt har vi inte tagit hänsyn till denna möjliga felkälla eftersom detta inte uppfattades vara rimligt att analysera med tanke på att vi identifierade så få studier. (Uppgifter om rapportör redovisas i Bilaga 1 i denna rapport.) Detta kan dock vara en viktig forskningsuppgift i framtiden.

I flertalet studier som ingår i denna forskningsöversikt är deltagarna dragna ur samma population, den så kallade NELS: 88-studien (National Education Longitudinal Study of 1988), en stor nationellt representativ databas som skapats av National Center for Education Studies, Department of Education, i USA. Den innehåller uppgifter om cirka 24 500 elever som följts från 12 års ålder och vartannat år därefter. Olika forskare har studerat olika delar av databasen, etniska skikt, tidsserier och dylikt, men risken finns ändå att de samband som analyseras i denna översikt kan vara dubbelräknade. Risken är ändå liten eftersom det vore forskningsmässigt oetiskt att publicera samma data i flera enskilda studier.

En annan begränsning med NELS: 88-data är att de bygger på självrapporterade data. Vid tolkningen av resultaten bör man således vara medveten om de svagheter sådana studier är befästa med, såsom att självrapporter inte nödvändigtvis överensstämmer med hur människor faktiskt beter sig.

Slutligen ingår endast en studie i översikten som undersökt förskolebarn. De övriga barnen är över 12 år. Det är således tveksamt om resultatet kan generaliseras till andra åldergrupper än 12-åringar och uppåt (hur långt uppåt beror på tidpunkt 2 i de aktuella studierna, se Bilaga 1).

Medverkande

Pia Wennerholm Juslin, har gjort litteratursökningen och haft huvudansvar för utformningen av texten. Sven Bremberg, har varit ansvarig för utformningen av studien och medverkat vid bearbetning av texten. Ingrid Israelsson Olsson, vik. universitetslektor vid Lärarhögskolan i Stockholm och Lena Bergman, utredare vid Statens folkhälsoinstitut, har granskat texten och givit värdefulla synpunkter.

Referenser

1. Jarl M. Ds 2001: 34. Erfarenheter av ett utbrett brukarinflytande. En utredning om brukarinflytandet i Sverige 2001. Stockholm: Regeringskansliet; 2001.
2. Ds 2003:46. Var - dags - inflytande i förskola, skola och vuxenutbildning. Stockholm: Regeringskansliet; 2003.
3. SFS 1996: 605. Förordning om försöksverksamhet med lokal styrelse i skolan; 1996.
4. SFS 1997: 643. Förordning om ändring i förordningen om försöksverksamheten med lokala styrelser i skolan; 1997.
5. SFS 1998: 749. Förordning om ändring i förordningen om försöksverksamheten med lokala styrelser i skolan; 1998.
6. Skolverket. Fem år av försöksverksamhet med lokala styrelser med föräldramajoritet. Stockholm: Skolverket; 2001.
7. Ritchey E. Föräldrar i skolan - är det nå't att ha? En beskrivning av hur det gick till när ett antal skolor bestämde sig för att inrätta lokala styrelser med föräldramajoritet. Stockholm: Skolverket; 1998.
8. Kristoffersson M. Lokala styrelser med föräldramajoritet - en ny möjlighet för skolutveckling? En undersökning av nio lokala styrelser i grundskolan. Rapport till Skolverket. Stockholm: Skolverket; 1999.
9. Almgren E. Föräldrar för inflytande och inflytande för föräldrar: effekter av ett utökat föräldrainflytande. Rapport till Skolverket. Stockholm: Skolverket; 2000.
- 9a. SOU 1997:121. Skolfrågor - Om en skola i en ny tid. Stockholm: Regeringskansliet; 1997.
10. Henderson A. Parent participation-student achievement: The evidence grows. Columbia, MD: National Committee for Citizens in Education; 1981.
11. Henderson A. The evidence continues to grow. Columbia, Md: National Committee for Citizens in Education; 1987.
12. Henderson A. A new generation of evidence: The family is critical to student achievement. Washington, DC: Center for Law and Education; 1994.
13. Henderson A, Karen L. A new wave of evidence: The impact of school, family and community connections on student achievement. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory; 2002.
14. Fan X, Chen M. Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review* 2001;13(1):1-22.
15. Coleman JS, Campbell, E Q, Hobson, C J, McPartland, J, Mood, A M, Weinfeld, F D., & York, R L. Equality of educational opportunity. Washington, DC: Government Printing Office; 1966.
16. Lareau A. Social class differences in family-school relationships: The importance of cultural capital. *Sociology of Education* 1987;60:73-85.
17. Fan X. Parental involvement and students' academic achievement: A growth modeling analysis. *Journal of Experimental Education* 2001;70(1):27-61.

18. Sui-Chu EH, & Willms, J D. Effects of parental involvement on eight-grade achievement. *Sociology of Education* 1996;69:126-141.
19. Epstein JL. School and family partnerships. I M. Aikin, *Encyclopedia of educational research* (6th edn) (ss.1139-1151). New York: MacMillan. 1992.
20. Epstein JL. School/family/community partnerships caring for the children we share. *Phi Delta Kappan* 1995;76:701-712.
21. McNeal RB, Jr. Parental involvement as social capital: Differential effectiveness on science achievement, truancy, and dropping out. *Social Forces* 1999;78(1):117-144.
22. Barnard WM. Parent involvement in elementary school and educational attainment. *Children and Youth Services Review* 2004;26:39-62.
23. Anguiano RPV. Families and Schools: The effect of parental involvement on high school completion. *Journal of Family Issues* 2004;25(1):61-85.
24. Catsambis S. Expanding knowledge of parental involvement in children's secondary education: Connections with high school seniors' academic success. *Social Psychology of Education* 2001;5(2):149-177.
25. Muller C. Maternal employment, parent involvement, and mathematics achievement among adolescents. *Journal of Marriage and the Family* 1995;57(1):85-100.
26. Muller C. Gender differences in parental involvement and adolescents' mathematics achievement. *Sociology of Education* 1998;71(4):336-356.
27. Trusty J. Effects of eighth-grade parental involvement on late adolescents' educational expectations. *Journal of Research and Development in Education* 1999;32(4):224-233.
28. Reynolds AJ, Weissberg RP, KasproW WJ. Prediction of early social and academic adjustment of children from the inner city. *American Journal of Community Psychology* 1992;20(5):599-624.

Bilagor

Här presenteras i tabellform utformningen de enskilda studier som ingår i översikten (Tabell A1), kodningen av studiernas resultat (Tabell A2), samt konstruktionen av de mått på föräldrarnas engagemang som används i studierna (Tabell A3).

Tabell A1. Sammanfattade beskrivning av de studier som har analyserats

Författare, år, land	Utformning av föräldraengagemanget (typ i Epsteins typologi)	Studietyper	Barn: Antal/ålder/könsfördelning	Föräldrar: Antal/ålder/könsfördelning
Anguiano, 2004, USA	Föräldrarnas beslutsfattande (föräldrarnas engagemang i skolans policyarbete och i en föräldrar och lärareorganisation, typ 5).	Prospektiv longitudinell	1 840 latinska amerikanska barn, 514 infödda (indianska) amerikanska barn, 8 896 europeiska amerikanska barn, 949 asiatiska amerikanska barn. T1: 12 år (1988) T2: 18 år (1994). Inga andra uppgifter rapporteras.	1 498 latinska amerikanska mödrar, 114 infödda (indianska) mödrar, 9 175 europeiska amerikanska mödrar, 748 asiatiska amerikanska mödrar. Ålder rapporteras inte. Endast mödrar intervjuades
Catsambis, 2001, USA	Föräldrarnas stöd (i vilken utsträckning föräldern ägnar sig åt ideellt stödarbete, typ 3). Föräldrarnas beslutsfattande (om föräldern deltar i någon föräldrar och lärareorganisation, typ 5).	Prospektiv longitudinell	13 580 föräldrar och barn. Endast barn som avslutade gymnasieskolan ingick i detta stickprov. Inga andra uppgifter rapporteras. T1: 1988 (12 år) T2: 1992 (16 år) Inga andra uppgifter rapporteras.	13 580 föräldrar och barn. Inga andra uppgifter rapporteras.

Utfall på barnen	Uppföljningstid	Övriga bakgrundsvariabler som ingår i modellen	Kontroll med medelhög el. hög kvalitet	Bortfall	Resultat och slutsatser	Övr. kommentarer samt information om socioekonomisk status (SES)
Avsluta gymnasieskolan (ja/nej)	6 år	Socio-ekonomisk status (SES), etnicitet, familjesammansättning, föräldrarnas utbildningsnivå, familjeinkomst, antal år föräldrar levt i USA.	Medelhög kvalitet.	Ingen uppgift.	Föräldrarnas beslutsfattande uppvisar inget samband med om barnet avslutar gymnasieskolan eller inte.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt. SES är en av de oberoende variablerna (prediktorerna).
Antal poäng på prov i matematik, läsförståelse och naturvetenskap, antal kurspoäng i matematik, läsförståelse och naturvetenskap, gymnasieprogram (praktiskt eller teoretiskt).	4 år	SES, etnicitet, familjesammansättning, moderns arbetsstatus, offentlig eller privat skola, typ av region i USA, barnets medelbetyg, om engelska var barnets modersmål, tidigare skolprestationer i ämnena matematik, läsförståelse och naturvetenskap.	Hög kvalitet.	Ingen uppgift.	Föräldrarnas stöd för skolan uppvisar inget samband med antalet poäng på prov/kurspoäng i matematik, naturvetenskap och engelska, men ett positivt samband med om barnet påbörjar ett praktiskt eller teoretiskt gymnasieprogram. Föräldrarnas beslutsfattande uppvisar ett positivt samband med antalet poäng på prov/kurspoäng i matematik, naturvetenskap och engelska, men inget samband med om barnet påbörjar ett praktiskt eller teoretiskt gymnasieprogram.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt. SES är en av de oberoende variablerna (prediktorerna).

Författare, år, land	Utformning av föräldraengagemanget (typ i Epsteins typologi) [1]	Studietyp	Barn: Antal/ålder/ könsfördelning	Föräldrar: Antal/ålder/ könsfördelning
McNeal, 1999, USA	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande (om föräldern deltar i en föräldrar och lärareorganisation, deltar i dess aktiviteter samt arbetar ideellt på skolan, typ 3 och 5 som ett aggregerat mått).	Prospektiv longitudinell	Två stickprov: 1) Ett stickprov användes för att studera akademiska prestationer och skolk från skolan. För att inkluderas i detta stickprov skulle barnen ha gått i offentlig skola, ha gjort alla prov vid T ₁ (se nedan) och ha föräldrasvar på enkäten. 11 401 barn motsvarade dessa kriterier. Inga andra uppgifter om barnen rapporteras. 2) Det andra stickprovet studerade sambanden mellan av föräldrarnas engagemang i skolan och barnens benägenhet att hoppa av gymnasieskolan. För att inkluderas i detta stickprov skulle barnen ha gått i offentlig skola, ha gjort alla prov vid T ₁ , ha föräldrasvar på enkäten och ha blivit identifierade vid T ₂ . 15 663 barn motsvarade dessa kriterier. Inga andra uppgifter rapporteras. T ₁ : 1988 (12 år) T ₂ : 1992 (16 år)	Ingen uppgift.
Muller, 1995, USA	Föräldrarnas beslutsfattande (delaktighet i möten med en föräldrar och lärare-organisation, typ 5). Föräldrarnas stöd (om föräldern brukar delta i ideellt arbete på skolan, typ 3).	Prospektiv longitudinell	Barn fick ingå i stickprovet om det framgick att 1) deras mamma arbetade deltid eller heltid eller var hemmafruvar (mammor som var studerande, pensionerade eller arbetslösa inkluderades inte), 2) att den naturliga mamman fanns närvarande i hemmet och om 3) deras etniska bakgrund inte var indiansk. 13 881 barn. Inga andra uppgifter rapporteras. T ₁ : 1988 (12 år) T ₂ : 1990 (14 år)	Ingen uppgift.
Muller, 1998, USA	Föräldrarnas beslutsfattande (om föräldrarna deltagit i formella skolmöten, typ 5). Föräldrarnas stöd (om föräldrarna deltagit i sociala händelser på skolan, typ 3).	Prospektiv longitudinell	T ₁ : 12 år (1988) T ₂ : 14 år (1990) T ₃ : 16 år (1992) I stickprovet ingick endast 1) barn som gick i offentlig skola, 2) hade uppgifter från alla tre tidpunkterna och 3) inte var av indianskt ursprung. 12 776 barn.	Ingen uppgift.

Utfall på barnen	Uppföljningstid	Övriga bakgrundsvariabler som ingår i modellen	Kontroll med medelhög el. hög kvalitet	Bortfall	Resultat och slutsatser	Övr. kommentarer samt information om socioekonomisk status (SES)
Akademiska prestationer, skolk och hoppa av gymnasieskolan (ja/nej).	4 år	SES, etnicitet, ensamstående förälder (ja/nej), gått om ett år i skolan (ja/nej), kön, akademiska prestationer i naturvetenskap, betyg, antal timmar barnet ägnar åt läxor per vecka, antal timmar barnet ägnar åt betalt arbete per vecka.	Hög kvalitet.	Stickprov 1: 6,9 procent. Stickprov 2: 7,9 procent.	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande försämrar barnets prestationer i naturvetenskap, minskar barnets benägenhet att skolka och att hoppa av skolan.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt. SES är dels en av de oberoende variablerna (prediktor) och dels en interaktionsterm.
Antal poäng på ett prov i matematik samt barnens självrapporterade betyg i matematik.	2 år	SES, etnicitet, kön, familjesammansättning, antal barn, landsort eller tätort och privat eller offentlig skola.	Medelhög kvalitet.	Ingen uppgift.	Föräldrarnas stöd uppvisar ett negativt samband med barnets prestationer i matematik. Föräldrarnas beslutsfattande uppvisar ett positivt samband med barnets prestation i matematik.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt. SES är en av de oberoende variablerna (prediktorerna).
Barnens självrapporterade betyg i matematik.	4 år	SES, etnicitet, kön, tidigare betyg i matematik, attityder till ämnet matematik och förväntningar på sin egen framtida utbildningsnivå.	Medelhög kvalitet.	Ingen uppgift.	Föräldrarnas stöd uppvisar inget samband med barnens självrapporterade betyg i matematik. Föräldrarnas beslutsfattande var positivt relaterat till barnens självrapporterade betyg i matematik.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt med statistisk kontroll för SES.

Författare, år, land	Utformning av föräldraengagemanget (typ i Epsteins typologi) [1]	Studietyper	Barn: Antal/ålder/ könsfördelning	Föräldrar: Antal/ålder/ könsfördelning
Barnard, 2004, USA	Föräldrarnas stöd (om föräldrarna brukar delta i skolaktiviteter, tala med läraren om sitt barn, hjälpa till i barnets klassrum; kvaliteten på föräldrarnas delaktighet i olika skolaktiviteter, blandtyp 2 och 3, med tyngdpunkt på typ 3).	Prospektiv longitudinell	49 procent pojkar och 51 procent flickor. 81 procent av barnen fick subventionerad lunch vilket antyder att detta är en låg SES-population. T1: 1986 (ca. 7 år), 1 539 barn. T2: 1988 (ca. 8 år) T3: 1989 (ca. 9 år) T4: 1990 (ca. 10 år) T5: 2000 (20 år), 1 165 individer.	61 procent av barnen hade en förälder som tagit studentexamen. Endast 37 procent av föräldrarna hade arbete vilket antyder att detta är en låg SES-population.
Trusty, 1999, USA	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande (om föräldern är aktiv i någon föräldrar och lärareorganisation, om föräldern är närvarande vid möten med en föräldrar och lärareorganisation, om föräldern deltar i aktiviteter organiserade av föräldrar och lärareorganisationen, om föräldern arbetar ideellt vid skolan, typ 3 och 5 som ett aggregerat mått). Föräldrarnas stöd (om föräldrarna deltar i skolmöten, om föräldern samtalar med lärar- eller skolpersonal, om föräldern besöker klassen i skolan, blandtyp 2 och 3 med tyngdpunkt på typ 3).	Prospektiv longitudinell	9.929 deltagare T1: 12 år (1988) T2: 18 år (1994) Deltagare som saknade data för vissa variabler, hade inlärningsproblem eller saknade uppgifter om SES exkluderades.	Ingen uppgift.
Fan, 2001, USA	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande (om föräldrarna tillhör en föräldrar och lärareorganisation, om föräldrarna deltar i föräldrar och lärareorganisationens möten, om föräldrarna deltar i deras aktiviteter, om föräldrarna arbetar ideellt på skolan, typ 3 och 5 som ett aggregerat mått). Föräldrarnas stöd (om föräldrarnas deltar i skolmöten, om föräldrarna talar med läraren, om föräldrarna besöker klassrummet, om föräldrarna deltar i skolhändelser, blandtyp 2 och 3 med tyngdpunkt på 3; om föräldrarna kontaktar skolan ang. penninginsamling för välgörande ändamål, om föräldrarna kontaktar skolan angående ideellt arbete, om föräldrarna arbetar med ideellt arbete på skolan, typ 3).	Prospektiv longitudinell	10 370–10 624 deltagare. T1: 12 år (1988) T2: 14 år (1990) T3: 16 år (1992) Deltagare som saknade värden på variablerna akademiska prestationer, föräldrarnas engagemang i skolan, SES samt etnicitet för vart och ett av åren exkluderades. Asiatiska amerikanska barn: 592–611 deltagare. Afro-amerikanska barn: 891–929 deltagare. Latinamerikanska barn: 1 062–1 113 deltagare. Vita barn: 7 664–7 813 deltagare.	Ingen uppgift.

Utfall på barnen	Uppföljningstid	Övriga bakgrundsvariabler som ingår i modellen	Kontroll med medelhög el. hög kvalitet	Bortfall	Resultat och slutsatser	Övr. kommentarer samt information om socioekonomisk status (SES).
Hoppa av gymnasiet/ta studentexamen samt högsta avslutade årskurs vid 20 års ålder.	10 år	SES, etnicitet, kön, subventionerad lunch (ja/nej), föräldrarnas civilstånd, kognitiv förmåga under förskoletiden, socio-emotionell mognad vid 5 års ålder, Chicago Child-Parent Center Program (ja/nej) och i så fall under hur lång tid.	Medelhög kvalitet.	24 procent	Föräldrarnas stöd uppvisade positiva samband med vart och ett av utfallsmåten när det rapporterade av läraren, men inga samband när det rapporterades av föräldrarna.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt. SES (subventionerad lunch, ja/nej, om föräldrarna avslutat gymnasiet, ja/nej, om föräldrarna har arbete, ja/nej) är tre av de oberoende variablerna (prediktorerna).
Barnens förväntningar på sin egen framtida utbildningsnivå (mer eller mindre utbildning än fil.kand).	6 år	SES	Hög kvalitet.	Ingen uppgift.	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande var positivt relaterat till barnens förväntningar på sin egen utbildningsnivå. Föräldrarnas stöd uppvisade inga samband med barnens förväntningar på sin egen utbildningsnivå.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt. SES är en av de oberoende variablerna (prediktorerna).
Akademiska prestationer i fyra ämnen: läsförståelse, naturvetenskap, matematik och samhällsvetenskap	4 år	SES och etnicitet.	Hög kvalitet.	Ingen uppgift.	Föräldrarnas stöd uppvisar nollsamband med alla utfall utom läsförståelse som uppvisar ett negativt samband. Föräldrarnas stöd och beslutsfattande uppvisar nollsamband på alla utfall.	Författaren presenterar modeller med och utan kontroll för SES. Redovisade resultat har skett med kontroll för SES.

Författare, år, land	Utformning av föräldraengagemanget (typ i Epsteins typologi) [1]	Studietyp	Barn: Antal/ålder/könsfördelning	Föräldrar: Antal/ålder/könsfördelning
Reynolds, 1992, USA	<p>Föräldrarnas stöd och beslutsfattande (Om föräldrarna brukar delta i möten med en föräldrar och lärare-organisation, om föräldrarna brukar delta i sociala aktiviteter på skolan, typ 3 och 5 som ett aggregerat mått).</p> <p>Föräldrarnas stöd (kvaliteten på föräldrarnas delaktighet i olika skolaktiviteter, typ 3).</p>	Prospektiv longitudinell	<p>340 barn från förskolan (4 år) och 540 barn i första klass (5 år) varav 51 procent pojkar och 49 procent flickor.</p> <p>T1: 4–5 år (1990) 880 barn. T2: 5–6 år (1991) 683 barn.</p> <p>De 34,2 procent av barnen från regionen som stickprovet är draget ur lever i fattigdom vilket antyder att detta är en låg-SES population.</p> <p>Afro-amerikanska barn: 61 procent. Latinamerikanska barn: 19 procent. Vita barn: 20 procent.</p>	Ingen uppgift.

Tabell A2. Kodning av de analyserade studiernas resultat

Studie	Statistiska analysmetoder	Risk för multikollinariet (ja/nej)	Antal oberoende variabler (prediktorer) i analyserna	Hänsyn/kontroll för andra prediktorer (ja/nej)	Modellens/modellernas förklarade varians (R^2 , Adj. R^2 , Pseudo R^2 eller motsvarande)
Anguiano, 2004, USA	<p>Samtidig logistisk regressionsanalys (SLR).</p> <p>Flernivåanalys (hierarchical linear modeling, HLM).</p>	Ja. Varken korrelationsmatris eller faktoranalys presenteras.	<p>HLM nivå 1– individ: 22.</p> <p>HLM nivå 2– skola: 31</p>	Ja.	Rapporteras inte.
Catsambis, 2001 USA	<p>Samtidig multipel regressionsanalys (SMR).</p> <p>Samtidig logistisk regressionsanalys (SLR).</p>	Nej. Föräldrarnas engagemang i skolan är faktoranalyserat och därmed föreligger liten risk för multikollinariet (6 faktorer).	<p>SMR: 27</p> <p>SLR: 27</p>	Ja.	<p>SMR, matematik: $R^2 = .30$.</p> <p>SMR, naturvetenskap: $R^2 = .31$.</p> <p>SMR, läsförståelse: $R^2 = .12$</p> <p>SLR, teoretiskt program: Pseudo $R^2 = .23$</p>

Utfall på barnen	Uppföljningstid	Övriga bakgrundsvariabler som ingår i modellen	Kontroll med medelhög el. hög kvalitet	Bortfall	Resultat och slutsatser	Övr. kommentarer samt information om socioekonomisk status (SES)
Socioemotionell kompetens, problembeteende och skolk.	1 år	SES, etnicitet, kön, kohort, behov av specialklass, traumatiska livshändelser under det senaste året.		22 procent	Föräldrarnas stöd uppvisar positiva samband med alla utfall. Föräldrarnas stöd och beslutsfattande uppvisar ett positivt samband med barnens socioemotionella kompetens, men nollsamband med deras problembeteende och skolk.	Författaren presenterar inte en stegvis modell. Alla oberoende variabler förs in samtidigt. SES är en av de oberoende variablerna (prediktorerna).

Utfall på barnen (beteendutfall och/eller kognitivt utfall)	Föräldrarnas stöd efter kognitivt utfall/beteendutfall *	Föräldrarnas beslutsfattande efter kognitivt utfall/beteendutfall *	Föräldrarnas stöd/ beslutsfattande efter kognitivt utfall/beteendutfall *	Övriga kommentarer samt information om socioekonomisk status (SES)
Beteendutfall: Avsluta gymnasieskolan: ja/nej.	Kognitivt utfall: NA Beteendutfall: NA	Kognitivt utfall: NA Beteendutfall: 0	NA	Kommentar: Eftersom nivå 2 (skola) inte är av intresse för våra syften redovisas endast sambanden av analysen på nivå 1 (individ). Slutsatser: Föräldrarnas beslutsfattande uppvisar inget samband med barnens benägenhet att avsluta eller inte avsluta gymnasieskolan.
Kognitivt utfall: Kurspoäng och provresultat i matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Beteendutfall: Teoretiskt gymnasieprogram: ja/nej.	Kognitivt utfall: Matematik=0 Läsförståelse=0 Naturvetenskap=0 Beteendutfall: Teoretiskt program=1, oddskvot 1.11, p<.05	Kognitivt utfall: Matematik=1, beta .03, p<.001 Läsförståelse=1, beta .02, p<.05 Naturvetenskap=1, beta .03, p<.01. Beteendutfall: Teoretiskt program=0.	NA	Kommentar: Föräldrarnas beslutsfattande har väldigt svaga positiva samband med barnens kognitiva utfall. Dessa samband är förmodligen bara statistiskt säkerställda p.g.a. den stora stickprovsstorleken (N=13,580). Slutsatser: Chansen att ett barn väljer ett teoretiskt program på gymnasiet ökar med 11 procent om föräldrarna arbetar ideellt i skolan (föräldrarnas stöd).

* 1=signifikant positivt samband; 0=nollsamband; -1=signifikant negativt samband; NA=samband saknas

Studie	Statistiska analysmetoder	Risk för multikollinnearitet (ja/nej)	Antal oberoende variabler (prediktorer) i analyserna	Hänsyn/kontroll för andra prediktorer (ja/nej)	Modellens/modellernas förklarade varians (R^2 , Adj. R^2 , Pseudo R^2 eller motsvarande)
McNeal, 1999, USA	Samtidig multipel regressionsanalys (SMR). Samtidig logistisk regressionsanalys (SLR).	Nej. Föräldrarnas engagemang i skolan är faktoranalyserat och därmed föreligger liten risk för multikollinnearitet (4 faktorer).	10	Ja.	SLR, akademiska prestationer i naturvetenskap: -2 Log likelihood or F-statistic=1.070.7. SLR, skolk: -2 Log likelihood or F-statistic=770.1. SLR, hoppa av skolan: -2 Log likelihood or F-statistic=1.562.9.
Muller, 1995, USA	Samtidig multipel regressionsanalys (SMR).	Ja. Varken korrelationsmatris eller faktoranalys presenteras.	29	Ja.	SMR, akademiska prestationer i matematik: Adj. R^2 =.723
Muller, 1998, USA	Samtidig multipel regressionsanalys (SMR).	Ja. Varken korrelationsmatris eller faktoranalys presenteras.	16	Ja.	SMR, akademiska prestationer i matematik: Adj. R^2 =.865
Barnard, 2004, USA	Samtidig logistisk regressionsanalys (SLR). Samtidig multipel regressionsanalys (SMR).	Ja. Författaren redovisar dock en korrelationsmatris över föräldrarnas engagemang i skolan och barnens skolframgång.	13	Ja.	SLR: rapporteras inte. SMR: R^2 =.140

Utfall på barnen (beteendutfall och/eller kognitivt utfall)	Föräldrarnas stöd efter kognitivt utfall/beteendutfall	Föräldrarnas beslutsfattande efter kognitivt utfall/beteendutfall	Föräldrarnas stöd/beslutsfattande efter kognitivt utfall/beteendutfall	Övriga kommentarer samt information om socioekonomisk status (SES)
<p>Kognitivt utfall: Akademiska prestationer i naturvetenskap.</p> <p>Beteendutfall: Skolk, hoppa av skolan ja/nej.</p>	NA	NA	<p>Kognitivt utfall: Akademiska prestationer i naturvetenskap =-1, beta -.115, p<.01</p> <p>Beteendutfall: Skolk=1, beta -.069, p<.01 Hoppa av gymnasiet=1, beta -.193, p<.01.</p>	<p>Slutsatser: Föräldrarnas stöd och beslutsfattande försämrar barnens akademiska prestationer i naturvetenskap, men minskar skolkandet och benägenheten att hoppa av gymnasiet.</p>
<p>Kognitivt utfall: Akademiska prestationer i matematik.</p>	<p>Kognitivt utfall: Akademiska prestationer i matematik =-1, regr.koeff. -.438, p<.01.</p>	<p>Kognitivt utfall: Akademiska prestationer i matematik =1, regr.koeff. .169, p<.01.</p>	NA	<p>Kommentar: Observera att författaren till denna studie inte rapporterar betavikter utan regressionskoefficienter.</p> <p>Slutsatser: Föräldrarnas stöd försämrar barnens akademiska prestationer i matematik, men föräldrarnas beslutsfattande förbättrar barnens prestationer i matematik.</p>
<p>Kognitivt utfall: Akademiska prestationer i matematik.</p>	<p>Kognitivt utfall: Matematik: 0.</p>	<p>Kognitivt utfall: Matematik: 1, regr.koeff. .351, p<.001.</p>	NA	<p>Kommentar: Författaren presenterar även könsskillnader för sambanden mellan föräldrarnas stöd/beslutsfattande och barnens skolframgång.</p> <p>Slutsatser: Föräldrarnas stöd uppvisar inget samband med barnens självrapporterade betyg i matematik, men föräldrarnas beslutsfattande uppvisar ett positivt samband med barnens självrapporterade betyg i matematik.</p>
<p>Beteendutfall: Hoppa av gymnasiet: ja/nej, ta studentexamen: ja/nej, högsta avslutade årskurs.</p>	<p>Beteendutfall: Lärrapporterat stöd Hoppa av gymnasiet=1, oddskvot 0.792, p<.001. Ta studentexamen=1, oddskvot 1.322, p<.001. Högsta avslutade årskurs=1, beta .207, p<.001. Föräldrarapporterat stöd Hoppa av gymnasiet=0. Ta studentexamen=0. Högsta avslutade årskurs=0.</p>	NA	NA	<p>Slutsatser: Föräldrarnas stöd minskar barnens benägenhet att hoppa av gymnasiet med cirka 20 procent, ökar deras benägenhet att ta studentexamen med cirka 32 procent och ökar deras benägenhet att läsa fler årskurser.</p>

Studie	Statistiska analysmetoder	Risk för multikollinearitet (ja/nej)	Antal oberoende variabler (prediktorer) i analyserna	Hänsyn/kontroll för andra prediktorer (ja/nej)	Modellens/modellernas förklarade varians (R^2 , Adj. R^2 , Pseudo R^2 eller motsvarande)
Trusty, 1999, USA	Samtidig logistisk regressionsanalys (SLR).	Nej. Föräldrarnas engagemang i skolan är faktoranalyserat och därmed föreligger liten risk för multikollinearitet (4 faktorer).	8	Ja.	Rapporteras ej.
Fan, 2001 USA	Latent growth curve analysis (LCGA).	Nej. Författaren redovisar både en korrelationsmatris över de ingående variablerna och två faktoranalyser (en för vardera rapporteringskällan, 4 och 7 faktorer) och därmed föreligger liten risk för multikollinearitet.	5–8	Ja.	LCGA: Modellanpassningar redovisas och är mycket goda. RMSEA, som är ett mått på hur bra/dålig anpassningen är och helst ska ligga under .10, varierar mellan .04 och .07 för vart och ett av ämnena samt var och en av rapporteringskällorna.
Reynolds, 1992, USA	Samtidig multipel regressionsanalys (SMR).	Ja. Författaren redovisar dock en korrelationsmatris över föräldrarnas engagemang i skolan och barnens skolframgång.	12	Ja.	SMR, socioemotionell kompetens: $R^2 = .328$. SMR, problembeteende: $R^2 = .387$. SMR, skolk $R^2 = .306$.

Utfall på barnen (beteendefall och/eller kognitivt utfall)	Föräldrarnas stöd efter kognitivt utfall/beteendefall	Föräldrarnas beslutsfattande efter kognitivt utfall/beteendefall	Föräldrarnas stöd/beslutsfattande efter kognitivt utfall/beteendefall	Övriga kommentarer samt information om socioekonomisk status (SES)
Beteendefall: Barnens förväntningar avseende sin egen utbildningsnivå, mer eller mindre än fil. kand.	Beteendefall: Barnens förväntningar avseende sin egen utbildningsnivå, mer eller mindre än fil.kand.=0.	NA	Beteendefall: Barnens förväntningar avseende sin utbildningsnivå =1, beta .20, oddskvot .1.22, $p < .01$.	Slutsatser: Föräldrarnas stöd uppvisar inget samband med barnens förväntningar avseende sin egen utbildningsnivå, men föräldrarnas stöd och beslutsfattande ökar barnens förväntningar avseende sin egen utbildningsnivå.
Kognitiva utfall: Akademiska förbättringar/försmärningar över tid i läsförståelse, naturvetenskap, matematik och samhällsvetenskap.	Kognitiva utfall: Studentrapporterat stöd Läsförståelse= -1, slope (ungefär detsamma som en path coefficient)= -.09, $p < .01$). Matematik=0 Naturvetenskap=0 Samhällsvetenskap=0 Föräldrarapporterat stöd Läsförståelse=0 Matematik=0 Naturvetenskap=0 Samhällsvetenskap=0	NA	Kognitiva utfall: Studentrapporterat stöd och beslutsfattande NA Föräldrarapporterat stöd och beslutsfattande Läsförståelse=0 Matematik=0 Naturvetenskap=0 Samhällsvetenskap=0	Kommentarer: Alla redovisade samband sker med kontroll för SES. Slutsatser: Föräldrarnas stöd uppvisar nollsamband med alla utfall utom läsförståelse som uppvisar ett negativt samband. Föräldrarnas stöd och beslutsfattande uppvisar nollsamband med alla utfall.
Beteendefall: Socioemotionell kompetens, problembeteende och skolk.	Beteendefall: Socioemotionell kompetens = 1, beta .234, $p < .01$. Problembeteende =1, beta -.259, $p < .01$. Skolk =1, beta -.09, $p < .05$.	NA	Beteendefall: Socioemotionell kompetens = 1, beta .092, $p < .05$. Problembeteende =0. Skolk =0.	Slutsatser: Föräldrarnas stöd uppvisar positiva samband med alla utfall, men föräldrarnas stöd och beslutsfattande uppvisar två nollsamband och ett positivt samband.

Tabell A3. Variabelkonstruktion i studierna av mätten på föräldrarnas stöd, föräldrarnas beslutsfattande eller föräldrarnas stöd och beslutsfattande (som ett aggregerat mått) samt rapportören av svaren på dessa frågor.

Studie	Föräldrarnas stöd samt rapportör	Föräldrarnas beslutsfattande samt rapportör	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande (aggregerat mått) samt rapportör
Anguiano, 2004	NA	<p>Mått på två frågor:</p> <p>1) Föräldrarnas engagemang i skolans policy.</p> <p>2) Föräldrarnas engagemang i föräldrar och lärare-organisationen.</p> <p>Rapportör: framgår inte.</p>	NA
Catsambis, 2001	<p>Mått på sex frågor:</p> <p>1) Om föräldern brukar ta kontakt med skolan angående penninginsamlingar.</p> <p>2) Om föräldern brukar ta kontakt med skolan angående ideellt arbete.</p> <p>3) Om föräldern brukar ta kontakt med skolan angående barnets skoldokument.</p> <p>4) Om skolan kontaktar föräldern angående penninginsamling.</p> <p>5) Om skolan kontaktar föräldern angående ideellt arbete.</p> <p>6) Om skolan kontaktar föräldern angående barnets skoldokument.</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>	<p>Mått på tre frågor:</p> <p>1) Om föräldern tillhör en föräldrar och lärare-organisation.</p> <p>2) Om föräldern brukar vara närvarande på föräldrar och lärare-organisationens möten.</p> <p>3) Om föräldern brukar delta i föräldrar och lärare-organisationens aktiviteter.</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>	NA
McNeal, 1999	NA	NA	<p>Mått på fyra frågor:</p> <p>1) Om föräldern tillhör en föräldrar och lärare-organisation (typ 5).</p> <p>2) Om föräldern brukar vara närvarande vid föräldrar och lärare-organisationens möten (typ 5).</p> <p>3) Om föräldern brukar delta i föräldrar och lärareorganisationens aktiviteter (typ 5).</p> <p>4) Om föräldern brukar arbeta ideellt på skolan (typ 3).</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>
Muller, 1995	<p>Mått på en fråga:</p> <p>1) Brukar du och din make eller make göra något av följande på ditt barns skola? Delta som volontär (ja/nej)</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>	<p>Mått på tre frågor:</p> <p>1) Är du eller din make eller make medlem av en föräldrar och lärare-organisation.</p> <p>2) Brukar du och din make eller make närvara vid föräldrar och lärare-organisationens möten.</p> <p>3) Brukar du och din make eller make delta i deras aktiviteter (ja/nej).</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>	NA

Studie	Föräldrarnas stöd samt rapportör	Föräldrarnas beslutsfattande samt rapportör	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande (aggregerat mått) samt rapportör
Muller, 1998	<p>Mått på en fråga:</p> <p>1) Brukar dina föräldrar delta i sociala skolaktiviteter? (ja/nej)</p> <p>Rapportör: barnen.</p>	<p>Mått på en fråga:</p> <p>1) Brukar dina föräldrar delta i föräldramöten där skolans policy och program diskuteras? (ja/nej)</p> <p>Rapportör: barnen.</p>	NA
Trusty, 1999	<p>Mått på tre frågor:</p> <p>1) Om föräldrarna deltar i skolmöten (typ 3). 2) Om föräldrarna brukar samtala med läraren eller skolpersonalen (typ 2). 3) Om föräldern brukar besöka klassen i skolan (typ 3).</p> <p>Rapportör: barnet.</p>	NA	<p>Mått på fyra frågor:</p> <p>1) Om föräldern tillhör en föräldrar och lärare-organisation (typ 5). 2) Om föräldern brukar vara närvarande vid föräldrar och lärare-organisationens möten (typ 5). 3) Om föräldern brukar delta i deras aktiviteter (typ 5). 4) Om föräldern brukar arbeta ideellt på skolan (typ 3).</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>
Barnard, 2004	<p>Mått på tre frågor:</p> <p>1) Föräldrarnas delaktighet i skolaktiviteter. 2) Föräldrarnas samtal med läraren om barnet. 3) Föräldrarnas hjälp i barnets klassrum.</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p> <p>Mått på en fråga:</p> <p>1) Kvaliteten på föräldrarnas delaktighet i skolans aktiviteter under 6 år, givet att delaktigheten varit medel eller hög (annars räknades den inte).</p> <p>Rapportör: läraren.</p>	NA	NA
Fan, 2001	<p>Mått på fyra frågor:</p> <p>1) Om föräldrarna brukar närvara vid skolmöten. 2) Om föräldrarna brukar tala med läraren eller någon annan skolpersonal. 3) Om föräldrarna brukar besöka klassrummet. 4) Om föräldrarna brukar närvara vid sociala skolhändelser.</p> <p>Rapportör: barnet.</p> <p>Mått på tre frågor:</p> <p>1) Om föräldrarna brukar kontakta skolan angående penninginsamling. 2) Om föräldrarna brukar kontakta skolan angående ideellt arbete. 3) Om föräldrarna brukar arbeta ideellt på skolan.</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>	NA	<p>Mått på fyra frågor:</p> <p>1) Om föräldrarna tillhör en föräldrar och lärare-organisation (typ 5). 2) Om föräldern brukar vara närvarande vid föräldrar och lärare-organisationens möten (typ 5). 3) Om föräldern brukar delta i deras aktiviteter (typ 5). 4) Om föräldern brukar arbeta ideellt på skolan (typ 3).</p> <p>Rapportör: föräldrarna.</p>

Studie	Föräldrarnas stöd samt rapportör	Föräldrarnas beslutsfattande samt rapportör	Föräldrarnas stöd och beslutsfattande (aggregerat mått) samt rapportör
Reynolds, 1992	Mått på en fråga: 1) kvaliteten på föräldrarnas delaktighet i olika skolaktiviteter, typ 3). Rapportör: läraren.	NA	Mått på två frågor: 1) Om föräldrarna brukar delta i möten med en föräldrar och lärareorganisation (typ 5). 2) Om föräldrarna brukar delta i sociala aktiviteter på skolan (typ 3). Rapportör: läraren.

Barnens hälsa, utveckling och välfärd främjas av att föräldrarna har inflytande i skolan. Det är därför önskvärt att utvecklingen mot ökat föräldrainflytande i skolan fortsätter. Det är slutsatsen i den här översikten över forskningen på området.

Författarna har analyserat resultatet av undersökningar som svarar på frågan vilka resultat det får för barnens beteende i skolan och deras studieresultat om föräldrarna engagerar sig och får inflytande i skolan på olika sätt. Engagemanget och inflytandet kan till exempel bestå i att föräldrarna söker och får information från skolan, att de deltar i aktiviteter på skolan, engagerar sig i föräldra- och lärarorganisationer och medverkar i beslut om skolans arbete.

Effekten det får är att barnen trivs bättre i skolan, skolkar mindre, får bättre betyg och i större utsträckning fortsätter med högre studier.

STATENS
FOLKHÄLSOINSTITUT

Statens folkhälsoinstitut
Distributionstjänst
120 88 Stockholm

Fax 08-449 88 11
E-post fhi@strd.se
Internet www.fhi.se

Rapport R 2005:30
ISSN 1651-8624
ISBN 91-7257-367-8